

ثبت شرکت فکر برتر (/) مقالات مرتبط با ثبت (/مقالات-مرتبط-با-ثبت.html)

تفاوت های شرکت تضامنی با شرکت سهامی در چیست ؟

امتیاز کاربران

رای ۵

همان طور که می دانیم ، شرکت تضامنی از انواع شرکت های تجاری شخصی می باشند که مسئولیت اعضاء در آن نامحدود می باشد.

در تعریف شرکت تضامنی چنین آمده است : شرکت تضامنی شرکتی است که در تحت اسم مخصوص برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می شود . مقصود از مسئولیت تضامنی شرکا این است که اگر دارایی شرکت برای پرداخت تمام بدهی های شرکت ؛ کافی نباشد هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است. هر قراری که بین شرکا برخلاف این ترتیب داده شده باشد در مقابل اشخاص کان لم یکن خواهد بود. لازم به ذکر است از ثبت این نوع شرکت در ایران استقبال چندانی نشده و در عمل متروک مانده است، علت آن نیز شاید مسئولیت تضامنی شرکا در این گونه شرکت ها می باشد.

مهم ترین فرق هایی که بین شرکت تضامنی و شرکت سهامی وجود دارد ، از قرار ذیل می باشد:

۱- تعداد صاحبان سهام در شرکت های سهامی عام حداقل (۵ نفر) هستند. (مواد ۳ و ۱۰۷ لایحه قانونی تجارت) و حداقل تعداد سهامداران در شرکت های سهامی خاص (۳ نفر) می باشند. (ماده ۳ لایحه) . ولی در شرکت تضامنی حداقل شرکا دو نفر هستند. (ماده ۱۱۶

قانون تجارت)

۲- آورده سهامداران به شرکت سهامی به نام (سهم) نامیده می شود. ولی آورده شرکای ضامن به شرکت تضامنی به نام (سهم الشرکه یا حصه) موسوم است.

۳- مسئولیت صاحبان سهام در شرکت های سهامی محدود به مبلغ اسمی سهام آن هاست. (ماده اول لایحه) ولی مسئولیت شرکا در شرکت های تضامنی بر اساس تضامن قرار دارد. یعنی هر یک از شرکا به تنهایی مسئول تادیه تمام قروض و تعهدات شرکت می باشد. (ماده ۱۱۶)

۴- تشکیل دهندگان شرکت های سهامی در نهایت (سهامدار) یا (صاحبان سهام) نامیده می شوند. ولی تشکیل دهندگان شرکت تضامنی (شریک ضامن) نامیده می شوند.

۵- در شرکت های سهامی، روابط سهامداران نسبت به یکدیگر بر مبنای مقررات اساسنامه می باشد و مسئولیت آن ها در قبال هم و اشخاص ثالث یکسان است. ولی روابط شرکا در شرکت های تضامنی طبق قرارداد شرکتنامه است و مسئولیت شرکا در قبال اشخاص ثالث تضامنی است. اما مسئولیت آن ها نسبت به هم در تادیه قروض شرکت در صورت عدم پیش بینی ترتیب دیگری در شرکتنامه، به نسبت سرمایه هر یک از آن ها در شرکت خواهد بود.

۶- به مستفاد از مواد ۲۲۳ تا ۲۲۶ لایحه قانون تجارت، در صورت انحلال شرکت سهامی، طلبکاران شرکت سهامی برای وصول طلب خود بر طلبکاران شخصی سهامداران حق تقدم دارند. ولی در شرکت های تضامنی، طلبکاران شرکت بر طلبکاران شخصی شرکا، حق تقدم ندارند. (ماده ۱۲۶ ق.ت)

۷- در شرکت های سهامی عام، نقل و انتقال سهام نمی تواند مشروط به موافقت مدیران شرکت یا مجامع عمومی صاحبان سهام باشد، (ماده ۴۱ لایحه) و در شرکت های سهامی خاص، اساسنامه سهم الشرکه خود را به دیگری منتقل کند، مگر با رضایت تمام شرکا. (ماده ۱۲۳ ق.ت)

۸- سهامدار جدیدی که به شرکت سهامی وارد می شود، مسئولیت او محدود به مبلغ اسمی سهام مورد خریداری است، مگر شرایط خصوصی موافق مقررات قانون در بین باشد. ولی در شرکت تضامنی، هر کس به عنوان شریک ضامن وارد شود، مسئول قروضی هم خواهد بود که

عملیات حسابداری ثبت سرمایه در شرکت‌های تضامنی

هدف‌های رفتاری: در پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود:

- ۱- عملیات حسابداری مربوط به تشکیل شرکت تضامنی و ثبت سهم‌الشرکه را انجام دهد.
- ۲- بستن حساب‌های موقت در شرکت تضامنی را انجام دهد.
- ۳- انواع روش‌های تقسیم سود در شرکت‌های تضامنی را توضیح دهد.
- ۴- عملیات حسابداری ورود شریک جدید به شرکت را انجام دهد.
- ۵- سرففلی و نحوه ایجاد و محاسبه آن را شرح دهد.
- ۶- عملیات حسابداری خروج شریک از شرکت را انجام دهد.
- ۷- انحلال و تصفیه شرکت تضامنی و انواع آن را شرح دهد.
- ۸- عملیات حسابداری انحلال و تصفیه شرکت را انجام دهد.

۱-۳- عملیات حسابداری ثبت سرمایه

آقایان امیری و فرهادی، به ترتیب با واریز ۵۰۰/۰۰۰ ریال و ۷۰۰/۰۰۰ ریال نقدی به حساب بانکی، شرکتی تضامنی امیری و شریک را در ۱۳۸۰/۱/۵ تشکیل داده‌اند. در این حالت، برای ثبت سرمایه در دفاتر شرکت خواهیم داشت:

دفتر روزنامه شرکت تضامنی ...

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				روز	ماه	
۵۰۰/۰۰۰ ۷۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰		موجودی نقد - بانک سرمایه امیری سرمایه فرهادی ثبت سرمایه شرکت در دفاتر	۵	۱	۱

چنانچه قسمتی از سرمایه شرکت، به طور نقد و قسمتی به صورت غیر نقد (آورده غیر نقدی) باشد، نخست دارایی‌های غیر نقدی ارزیابی می‌شود و سپس، ثبت آن در دفتر روزنامه صورت می‌گیرد. به طور مثال چنانچه سرمایه امیری و فرهادی به شکل صفحه بعد تأمین شده باشد.

فرهادی	امیری	نام دارایی
۷۵۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	موجودی نقد
-	۳۰۰/۰۰۰	اثاثه و منصوبات
۴۰۰/۰۰۰	-	ساختمان
-	۲۰۰/۰۰۰	وسیله نقلیه
۱/۱۵۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰	جمع

برای ثبت سرمایه هر یک از شرکا در دفتر روزنامه، به طریق زیر عمل خواهیم کرد:
دفتر روزنامه شرکت تضامنی ...

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ		ردیف
				ماه	روز	
	۱/۲۵۰/۰۰۰		موجودی نقد			
	۳۰۰/۰۰۰		اثاثه و منصوبات			
	۴۰۰/۰۰۰		ساختمان			
	۲۰۰/۰۰۰		وسیله نقلیه			
۱/۰۰۰/۰۰۰			سرمایه امیری			
۱/۱۵۰/۰۰۰			سرمایه فرهادی			

در برخی موارد، ممکن است شرکت تضامنی، از تبدیل دو یا چند تجارتخانه یا بنگاه تشکیل شود. اینجا، علاوه بر دارایی‌های بنگاه‌های مذکور، بدهی‌های آنان نیز به شرکت جدید منتقل می‌شود. در این صورت، دارایی‌ها و بدهی‌های مذکور در دفاتر شرکت جدید تحت سرفصل‌های مناسب ثبت و مابه‌التفاوت آن‌ها به حساب سرمایه شرکا منظور می‌گردد.
مثال نمونه ۱: فرهادی و هاشمی، هر یک دارای یک مغازه لوازم یدکی هستند. آن‌ها تصمیم دارند از تاریخ ۱۳۸۰/۲/۱ با تبدیل مغازه‌های خود، شرکتی تضامنی تشکیل دهند و به همین دلیل، کلیه دارایی‌ها و بدهی‌های این دو واحد (به شرح زیر) به شرکت جدید منتقل می‌شود.

صورت دارایی‌ها و بدهی‌های فرهادی و هاشمی

شرح	مغازه فرهادی	مغازه هاشمی	جمع
موجودی نقد	۲/۰۰۰	۳/۰۰۰	۵/۰۰۰
حساب‌های دریافتی	۱/۰۰۰	۲/۰۰۰	۳/۰۰۰
موجودی کالا	۲/۵۰۰	۳/۰۰۰	۵/۵۰۰
اثاثه اداری	۵۰۰	۷۰۰	۱/۲۰۰
حساب‌های پرداختی	۲/۵۰۰	۲/۳۰۰	۴/۸۰۰

درباره انتقال حساب‌های فوق به دفاتر شرکت تضامنی جدید، ثبت زیر صورت می‌گیرد :

دفتر روزنامه شرکت تضامنی فرهادی و هاشمی

ردیف	تاریخ		شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه				
۱	۱	۲	موجودی نقد		۵/۰۰۰	
			حساب‌های دریافتی		۳/۰۰۰	
			موجودی کالا		۵/۵۰۰	
			اثاثه اداری		۱/۲۰۰	
			حساب‌های پرداختی			۴/۸۰۰
			سرمایه فرهادی			۳/۵۰۰
			سرمایه هاشمی			۶/۴۰۰

مثال نمونه ۲ : حسینی و مهرایی در تاریخ ۱۳××/۳/۹ شرکتی تضامنی تشکیل داده‌اند. حسینی با سرمایه نقدی ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال و مهرایی، دارای یک بنگاه اقتصادی است که دارایی‌های آن، قبل از تقویم (به ارزش دفتری) و پس از تقویم (به قیمت ارزیابی) به شرح زیر می‌باشد :

مطلوب است : ثبت عملیات حسابداری در دفتر روزنامه شرکت حسینی و مهرایی و تعیین مبلغ سرمایه مهرایی و تنظیم ترازنامه شرکت جدید.

ردیف	نام حساب	ارزش دفتری	ارزش منصفانه بازار
۱	موجودی نقد - بانک	۸۰۰/۰۰۰	۸۰۰/۰۰۰
۲	حساب‌های دریافتی	۶۰۰/۰۰۰	۶۰۰/۰۰۰
۳	موجودی کالا	۲۰۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰
۴	پیش‌پرداخت بیمه	۹۰/۰۰۰	۹۰/۰۰۰
۵	اثاثه	۶۵۰/۰۰۰	۶۰۰/۰۰۰
۶	ملزومات	۱۰۰/۰۰۰	-
۷	حساب‌های پرداختی	۲۰۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰
۸	اسناد پرداختی	۹۰۰/۰۰۰	۸۰۰/۰۰۰

حل : برای ثبت عملیات حسابداری در این گونه مسایل، نکات زیر را انجام دهید :

۱- سرمایه‌گذاری هر شریک با بدهکار کردن دارایی‌های سرمایه‌گذاری شده (به قیمت ارزیابی) و بستانکار کردن بدهی‌ها و ذخایر از یک طرف، و همچنین، بستانکار کردن سرمایه شریک به اندازه مابه‌التفاوت دو رقم فوق، انجام می‌گیرد.

دفتر روزنامه شرکت تضامنی ...

ردیف	تاریخ		شرح	بدهکار	بستانکار
	روز	ماه			
۱	۹	۳	موجودی نقد - بانک	۳/۸۰۰/۰۰۰	
			حساب‌های دریافتی	۶۰۰/۰۰۰	
			موجودی کالا	۱۵۰/۰۰۰	
			پیش‌پرداخت بیمه	۹۰/۰۰۰	
			اثاثه	۶۰۰/۰۰۰	
			حساب‌های پرداختی		۱۵۰/۰۰۰
			اسناد پرداختی		۸۰۰/۰۰۰
			سرمایه حسینی		۳/۰۰۰/۰۰۰
			سرمایه مهرابی		۱/۲۹۰/۰۰۰

شرکت تضامنی حسینی و مهرابی

ترازنامه

به تاریخ ۱۳۰۳/۳/۹

۳/۸۰۰/۰۰۰	موجودی نقد - بانک	۱۵۰/۰۰۰	حساب‌های پرداختی
۶۰۰/۰۰۰	حساب‌های دریافتی	۸۰۰/۰۰۰	اسناد پرداختی
۱۵۰/۰۰۰	موجودی کالا	۳/۰۰۰/۰۰۰	سرمایه حسینی
۹۰/۰۰۰	پیش‌پرداخت بیمه	۱/۲۹۰/۰۰۰	سرمایه مهرابی
۶۰۰/۰۰۰	اثاثه		
<u>۵/۲۴۰/۰۰۰</u>	جمع دارایی‌ها	<u>۵/۲۴۰/۰۰۰</u>	جمع بدهی و سرمایه

✓ پرسش‌های چهار گزینه‌ای ✕

- در صورتی که سهم‌الشرکه شرکا به صورت آورده غیر نقدی تأمین شود، چه حسابی بستانکار می‌گردد؟
 الف) دارایی هر یک از شرکا
 ب) برداشت هر یک از شرکا
 ج) سرمایه هر یک از شرکا
 د) هیچ‌کدام
- قانون تجارت، شرکت‌های تجاری را در چند گروه تقسیم کرده است؟
 الف) هفت گروه
 ب) پنج گروه
 ج) سه گروه
 د) شش گروه

بابت ثبت حقوق یا پاداش شرکا

۵- مانده گیری حساب تقسیم سود و زیان : پس از انجام تمام مراحل فوق حساب تقسیم سود و زیان را مانده گیری نموده که ممکن است مانده آن بدهکار یا بستانکار باشد.

الف) مانده بدهکار باشد : در این حالت از نظر حسابداری مانده بدهکار این حساب زیان شرکت بوده و این مانده بدهکار را بابت زیر به حساب زیان انباشته منظور می کنیم :

حساب زیان انباشته ××

حساب تقسیم سود و زیان ××

بابت بستن حساب تقسیم سود و زیان و انتقال زیان

ب) مانده بستانکار باشد : در این حالت سود باقی مانده به یکی از روش های زیر بین شرکا تقسیم و به حساب جاری آنان

منظور می شود.

۱- به نسبت مانده سرمایه

۲- به نسبت های معین درج شده در شرکت نامه

و به ترتیب زیر ثبت می شود :

حساب تقسیم سود و زیان ××

حساب جاری شرکا (به تفکیک) ××

بابت ثبت باقی مانده سهم سود شرکا

تذکر : نحوه ارایه صورت های مالی در شرکت های تضامنی همانند سایر شرکت ها می باشد ولی فرق اساسی در این است که بعد از تنظیم گزارش سود و زیان، جدول صورت وضعیت تقسیم سود نیز ارایه می گردد.

مثال نمونه ۱، تقسیم سود به نسبت مانده سرمایه اول دوره : آقایان حسینی و خانی در شرکت تضامنی حسینی و خانی شریک اند. سرمایه حسینی ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سرمایه خانی ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال است و در شرکت نامه برای تقسیم سود و زیان ترتیب خاصی پیش بینی نشده است. اگر سود ویژه شرکت در پایان دوره مالی مبلغ ۱/۴۰۰/۰۰۰ ریال باشد. مطلوبست : انجام محاسبات و عملیات حسابداری لازم و تنظیم صورت وضعیت تقسیم سود و زیان.

دفتر روزنامه شرکت تضامنی حسینی و خانی

ردیف	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱		خلاصه سود و زیان		۱/۴۰۰/۰۰۰	
۲		تقسیم سود و زیان		۳۵۰/۰۰۰	۱/۴۰۰/۰۰۰
۳		ذخیره مالیات بر درآمد		۱/۰۵۰/۰۰۰	۳۵۰/۰۰۰
		تقسیم سود و زیان			۶۰۰/۰۰۰
		حساب جاری حسینی			۴۵۰/۰۰۰
		حساب جاری خانی			۴۵۰/۰۰۰

$$\text{مالیات بر عملکرد } ۱/۴۰۰/۰۰۰ \times ۲۵\% = ۳۵۰/۰۰۰$$

$$\text{باقی مانده سود } ۱/۴۰۰/۰۰۰ - ۳۵۰/۰۰۰ = ۱/۰۵۰/۰۰۰$$

$$\text{جمع سرمایه ها } ۴/۰۰۰/۰۰۰ + ۳/۰۰۰/۰۰۰ = ۷/۰۰۰/۰۰۰$$

$$\text{سهم سود حسینی } ۱/۰۵۰/۰۰۰ \times \frac{۴/۰۰۰/۰۰۰}{۷/۰۰۰/۰۰۰} = ۶۰۰/۰۰۰$$

$$\text{سهم سود خانی } ۱/۰۵۰/۰۰۰ \times \frac{۳/۰۰۰/۰۰۰}{۷/۰۰۰/۰۰۰} = ۴۵۰/۰۰۰$$

صورت وضعیت تقسیم سود و زیان

شرح	حسبی	خانی	جمع
سود خالص پس از کسر مالیات	-	-	۱/۰۵۰/۰۰۰
کسر شود: سهم سود شرکا	۶۰۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	(۱/۰۵۰/۰۰۰)
سهم نهایی هر شریک	۶۰۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰	-

مثال نمونه ۲، تقسیم سود به نسبت های معین: رحمتی و رضایی با سرمایه هایی به ترتیب ۷/۰۰۰/۰۰۰ و ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال شرکای شرکت تضامنی رحمتی و رضایی هستند و طبق شرکت نامه سود و زیان به نسبت های ۳ و ۲ میان آنان تسهیم می گردد. چنانچه سود عملکرد سال مالی معادل مبلغ ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد.

مطلوبست: انجام محاسبات و عملیات حسابداری لازم و تنظیم صورت وضعیت تقسیم و سود و زیان.

دفتر روزنامه شرکت تضامنی رحمتی و رضایی

ردیف	تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
۱		خلاصه سود و زیان		۴/۰۰۰/۰۰۰	
		تقسیم سود و زیان			۴/۰۰۰/۰۰۰
۲		تقسیم سود و زیان		۱/۰۰۰/۰۰۰	
		ذخیره مالیات بر درآمد			۱/۰۰۰/۰۰۰
۳		تقسیم سود و زیان		۳/۰۰۰/۰۰۰	
		جاری رحمتی			۱/۸۰۰/۰۰۰
		جاری رضایی			۱/۲۰۰/۰۰۰

$۴/۰۰۰/۰۰۰ \times ۲۵\% = ۱/۰۰۰/۰۰۰$ مالیات بر عملکرد
 $۴/۰۰۰/۰۰۰ - ۱/۰۰۰/۰۰۰ = ۳/۰۰۰/۰۰۰$ مانده سود
 $۳ + ۲ = ۵$ جمع نسبت ها
 $۳/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۳}{۵} = ۱/۸۰۰/۰۰۰$ سهم سود رحمتی
 $۳/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۲}{۵} = ۱/۲۰۰/۰۰۰$ سهم سود رضایی

صورت وضعیت تقسیم سود و زیان

شرح	رحمتی	رضایی	جمع
سود خالص پس از کسر مالیات	-	-	۳/۰۰۰/۰۰۰
کسر شود: سهم سود شرکا	۱/۸۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	(۳/۰۰۰/۰۰۰)
سهم نهایی هر شریک	۱/۸۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	-

مثال نمونه ۳، تقسیم سود با احتساب سود تضمین شده سرمایه و حقوق و پاداش و نسبت معین: مسعودی و مرادی هر یک با سرمایه هایی معادل ۸/۰۰۰/۰۰۰ و ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال شرکای شرکت تضامنی مسعودی و مرادی هستند. طبق شرکت نامه نرخ سود تضمین شده ۱۰٪ سرمایه اول دوره شرکا بوده و مبلغ ۴۰۰/۰۰۰ ریال حقوق سالانه برای مسعودی و ۲۰۰/۰۰۰ ریال پاداش برای مرادی منظور شده است و مابقی سود و زیان به نسبت های ۲ و ۱ بین آنان تسهیم می گردد. چنانچه سود عملکرد سال مالی مبلغ

۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد.

مطلوبست : انجام محاسبات و عملیات حسابداری لازم جهت تقسیم سود و زیان و تنظیم جدول صورت وضعیت تقسیم سود و زیان.

دفتر روزنامه شرکت تضامنی مسعودی و مرادی

ردیف	تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱		خلاصه سود و زیان	۴/۰۰۰/۰۰۰	
		تقسیم سود و زیان		۴/۰۰۰/۰۰۰
۲		تقسیم سود و زیان	۱/۰۰۰/۰۰۰	
		ذخیره مالیات بر درآمد		۱/۰۰۰/۰۰۰
۳		تقسیم سود و زیان	۱/۵۰۰/۰۰۰	
		جاری مسعودی	۸۰۰/۰۰۰	
		جاری مرادی	۷۰۰/۰۰۰	
۴		تقسیم سود و زیان	۶۰۰/۰۰۰	
		جاری مسعودی	۴۰۰/۰۰۰	
		جاری مرادی	۲۰۰/۰۰۰	
۵		تقسیم سود و زیان	۹۰۰/۰۰۰	
		جاری مسعودی	۶۰۰/۰۰۰	
		جاری مرادی	۳۰۰/۰۰۰	

مالیات بر عملکرد $۴/۰۰۰/۰۰۰ \times ۲۵\% = ۱/۰۰۰/۰۰۰$
 بهره سرمایه مسعودی $۸/۰۰۰/۰۰۰ \times ۱۰\% = ۸۰۰/۰۰۰$
 بهره سرمایه مرادی $۷/۰۰۰/۰۰۰ \times ۱۰\% = ۷۰۰/۰۰۰$

بستانکار		بدهکار	
۴/۰۰۰/۰۰۰	(۱)	۱/۰۰۰/۰۰۰	(۲)
		۱/۵۰۰/۰۰۰	(۳)
		۶۰۰/۰۰۰	(۴)
۴/۰۰۰/۰۰۰		۳/۱۰۰/۰۰۰	
مانده ۹۰۰/۰۰۰			

$۲ + ۱ = ۳$

جمع نسبت‌ها

باقی مانده سهم سود مسعودی $۹۰۰/۰۰۰ \times \frac{۲}{۳} = ۶۰۰/۰۰۰$

باقی مانده سهم سود مرادی $۹۰۰/۰۰۰ \times \frac{۱}{۳} = ۳۰۰/۰۰۰$

جدول صورت وضعیت تقسیم سود و زیان

شرح	مسعودی	مرادی	جمع
سود خالص پس از کسر مالیات	—	—	۳/۰۰۰/۰۰۰
کسر شود : سود تضمین شده سرمایه شرکا	۸۰۰/۰۰۰	۷۰۰/۰۰۰	(۱/۵۰۰/۰۰۰)
باقی مانده سود	—	—	۱/۵۰۰/۰۰۰
کسر شود : حقوق و پاداش شرکا	۴۰۰/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰	(۶۰۰/۰۰۰)
باقی مانده سود	—	—	۹۰۰/۰۰۰
کسر شود : باقی مانده سهم سود شرکا	۶۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰	(۹۰۰/۰۰۰)
سهم نهایی هر شریک	۱/۸۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰	—

مثال نمونه ۴: نوری و فروزان، شرکتی تضامنی تشکیل داده‌اند. سرمایه نوری ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سرمایه فروزان ۷۰۰/۰۰۰ ریال بوده است. اگر نوری به صورت تمام وقت و فروزان به صورت نیمه وقت در شرکت مشغول کار باشند و سود عملکرد سال مبلغ ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال باشد، مطلوب است: تقسیم سود بر اساس هر یک از مفروضات زیر:

۴/۱ - تقسیم سود به نسبت مساوی

۴/۲ - تقسیم سود پس از احتساب بهره‌ای معادل ۸٪ سرمایه اولیه و تقسیم باقی مانده سود به نسبت $\frac{1}{3}$ و $\frac{2}{3}$ سهم نوری و فروزان.

۴/۳ - تقسیم سود پس از احتساب بهره‌ای معادل ۵٪ سرمایه اولیه و منظور کردن پاداش سالانه ۵۰۰/۰۰۰ ریال برای نوری و ۲۰۰/۰۰۰ ریال برای فروزان و تقسیم باقی مانده سود به نسبت مساوی

۴/۴ - تقسیم سود به نسبت سرمایه اولیه.

حل با فرض ۴/۱:

$$۱/۵۰۰/۰۰۰ \div ۲ = ۷۵۰/۰۰۰$$

سهم سود هر شریک به نسبت مساوی

حل با فرض ۴/۲:

$$۱/۰۰۰/۰۰۰ \times ۸\% = ۸۰/۰۰۰$$

بهره ۸٪ نوری

$$۷۰۰/۰۰۰ \times ۸\% = ۵۶/۰۰۰$$

بهره ۸٪ فروزان

$$۸۰/۰۰۰ + ۵۶/۰۰۰ = ۱۳۶/۰۰۰$$

کل بهره سرمایه شرکا

$$۱/۵۰۰/۰۰۰ - ۱۳۶/۰۰۰ = ۱/۳۶۴/۰۰۰$$

سود قابل تقسیم پس از کسر بهره

$$۱/۳۶۴/۰۰۰ \times \frac{1}{3} = ۴۵۴/۶۶۷$$

باقی مانده سهم نوری

$$۱/۳۶۴/۰۰۰ \times \frac{2}{3} = ۹۰۹/۳۳۳$$

باقی مانده سهم فروزان

صورت وضعیت تقسیم سود

شرح عملیات	نوری	فروزان	جمع کل
سود عملکرد سال	-	-	۱/۵۰۰/۰۰۰
کسر می شود: سود (بهره) سرمایه شرکا	۸۰/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	(۱۳۶/۰۰۰)
سود قابل تقسیم	-	-	۱/۳۶۴/۰۰۰
سهم سود هر یک از شرکا (به نسبت های $\frac{1}{3}$ و $\frac{2}{3}$)	۴۵۴/۶۶۷	۹۰۹/۳۳۳	(۱/۳۶۴/۰۰۰)
کل دریافتی هر شریک	۵۳۴/۶۶۷	۹۰۹/۳۳۳	-

حل با فرض ۴/۳:

$$۱/۰۰۰/۰۰۰ \times ۵\% = ۵۰/۰۰۰$$

سود (بهره) سرمایه نوری

$$۷۰۰/۰۰۰ \times ۵\% = ۳۵/۰۰۰$$

سود (بهره) سرمایه فروزان

$$۵۰/۰۰۰ + ۳۵/۰۰۰ = ۸۵/۰۰۰$$

جمع سود (بهره) سرمایه شرکا

$$\begin{aligned}
 & 1/500/000 - 85/000 = 1/415/000 && \text{باقی مانده سود} \\
 & 1/415/000 - (500/000 + 200/000) = 715/000 && \text{باقی مانده سود پس از کسر پاداش شرکا} \\
 & 715/000 \div 2 = 357/500 && \text{سهم سود هر یک از شرکا} \\
 & (50/000 + 500/000 + 357/500) = 907/500 && \text{کل سود سرمایه سهم نوری} \\
 & (35/000 + 200/000 + 357/500) = 592/500 && \text{کل سود سرمایه سهم فروزان}
 \end{aligned}$$

صورت وضعیت تقسیم سود

شرح عملیات	نوری	فروزان	جمع کل
سود عملکرد سال	-	-	1/500/000
کسر می شود: سود (بهره) 5٪ سرمایه	50/000	35/000	(85/000)
باقی مانده سود	-	-	1/415/000
کسر می شود: پاداش شرکا	500/000	200/000	(700/000)
باقی مانده سود	-	-	715/000
تقسیم سود به نسبت مساوی	357/500	357/500	(715/000)
کل دریافتی هر یک از شرکا	907/500	592/500	-

حل با فرض 4/4:

$$1/000/000 + 700/000 = 1/700/000$$

جمع سرمایه شرکا

$$1/500/000 \times \frac{1/000/000}{1/700/000} = 882/353$$

سهم سود نوری

$$1/500/000 \times \frac{700/000}{1/700/000} \approx 617/647$$

سهم سود فروزان

مثال نمونه 5: الهامی و حبیبی، در تاریخ 13/2/15، شرکتی تضامنی با سرمایه یکصد میلیون ریال که 60 میلیون ریال سهم شرکت الهامی و 40 میلیون ریال سهم شرکت حبیبی بوده است تأسیس کرده اند. اگر سود عملکرد سال 13×× معادل 40 میلیون ریال باشد، مطلوب است: تعیین سهم سود هر یک از شرکا با مفروضات زیر:

فرض 1- تقسیم سود به نسبت سرمایه گذاری اولیه

فرض 2- در صورتی که شرکت نامه، نحوه تقسیم سود را مشخص نکرده باشد.

فرض 3- تعلق بهره 12٪ به سرمایه هر یک از شرکا و تقسیم بقیه به نسبت $\frac{2}{5}$ و $\frac{3}{5}$

فرض 4- تعلق پاداش به الهامی و حبیبی به ترتیب معادل 2/000/000 ریال و 800/000 ریال و تقسیم بقیه به نسبت مساوی.

حل با فرض 1:

$$60/000/000 + 40/000/000 = 100/000/000$$

جمع سرمایه شرکا

$$(40/000/000 \div 100/000/000) \times 60/000/000 = 24/000/000$$

سهم سود الهامی

$$(40/000/000 \div 100/000/000) \times 40/000/000 = 16/000/000$$

سهم سود حبیبی

حل با فرض ۲ :

چون در شرکت نامه، هیچ گونه تصمیمی در مورد تقسیم سود وجود ندارد، انجام این کار، به نسبت سرمایه گذاری شرکا خواهد بود که حل (۲) نیز مشابه حل فرض (۱) می باشد.

حل با فرض ۳ :

$$60/000/000 \times 12\% = 7/200/000$$

سود (بهره) سرمایه الهامی

$$40/000/000 \times 12\% = 4/800/000$$

سود (بهره) سرمایه حبیبی

$$(7/200/000 + 4/800/000) = 12/000/000$$

جمع سود (بهره) سرمایه شرکا

$$40/000/000 - 12/000/000 = 28/000/000$$

باقی مانده سود

$$28/000/000 \times \frac{3}{5} = 16/800/000$$

سهم سود الهامی

$$28/000/000 \times \frac{2}{5} = 11/200/000$$

سهم سود حبیبی

$$7/200/000 + 16/800/000 = 24/000/000$$

کل سهم سود الهامی

$$4/800/000 + 11/200/000 = 16/000/000$$

کل سهم سود حبیبی

حل با فرض ۴ :

$$2/000/000 + 800/000 = 2/800/000$$

مجموع پاداش شرکا

$$40/000/000 - 2/800/000 = 37/200/000$$

باقی مانده سهم سود شرکا

$$37/200/000 \div 2 = 18/600/000$$

سهم سود هر شریک

$$(18/600/000 + 2/000/000) = 20/600/000$$

سهم سود الهامی

$$(18/600/000 + 800/000) = 19/400/000$$

سهم سود حبیبی

مثال نمونه ۶ : شرکت تضامنی اکبری و حسینی در طی سال جاری مبلغی معادل ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال زیان داشته است طبق شرکت نامه به هر یک از شرکا مبلغی معادل ۱۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال حق الزحمه سالانه و ۱۰ درصد بهره سرمایه شرکا تعلق می گیرد. در صورتی که سرمایه اکبری ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و سرمایه حسینی ۱۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال باشد و نسبت تقسیم سود و زیان مساوی باشد. مطلوب است : تنظیم جدول تقسیم سود بر مبنای اطلاعات فوق و ثبت های مربوطه.

یادآوری : اگر عملیات شرکت تضامنی منجر به زیان گردد از نظر حسابداری، زیان مذکور در بدهکار حساب تقسیم سود و زیان انباشته می شود و این حساب در ترازنامه کاهنده سرمایه شرکت خواهد بود. بنابراین عمل تقسیم سود به علت داشتن زیان صورت نمی گیرد و ثبت های زیر انجام می شود :

حساب تقسیم سود و زیان	
	۳/۰۰۰/۰۰۰ (۱)
	۳۳/۰۰۰/۰۰۰ (۲)
	۲۴/۰۰۰/۰۰۰ (۳)
	۶۰/۰۰۰/۰۰۰ مانده

حساب تقسیم سود و زیان ۳/۰۰۰/۰۰۰

خلاصه سود و زیان ۳/۰۰۰/۰۰۰

بابت انتقال زیان به حساب سود و زیان

حساب تقسیم سود و زیان ۳۳/۰۰۰/۰۰۰

جاری اکبری ۲۰/۰۰۰/۰۰۰

جاری حسینی ۱۳/۰۰۰/۰۰۰

بابت سود سرمایه شرکا

حساب تقسیم سود و زیان ۲۴/۰۰۰/۰۰۰

جاری اکبری ۱۲/۰۰۰/۰۰۰

جاری حسینی ۱۲/۰۰۰/۰۰۰

بابت حقوق شرکا

صورت وضعیت تقسیم سود و زیان

شرح عملیات	اکبری	حسینی	جمع کل
زیان عملکرد سال			(۳/۰۰۰/۰۰۰)
اضافه می شود: سود (بهره) ۱۰٪ سرمایه	۲۰/۰۰۰/۰۰۰	۱۳/۰۰۰/۰۰۰	(۳۲/۰۰۰/۰۰۰)
مانده زیان			(۳۶/۰۰۰/۰۰۰)
اضافه می شود: سهم حقوق شرکا	۱۲/۰۰۰/۰۰۰	۱۲/۰۰۰/۰۰۰	(۲۴/۰۰۰/۰۰۰)
مانده زیان			(۶۰/۰۰۰/۰۰۰)
تقسیم زیان به نسبت مساوی	(۳۰/۰۰۰/۰۰۰)	(۳۰/۰۰۰/۰۰۰)	۶۰/۰۰۰/۰۰۰
سهم نهایی هریک از شرکا	۲/۰۰۰/۰۰۰	(۵/۰۰۰/۰۰۰)	۰

مثال نمونه ۷: فخری، غلامی، نوری، به ترتیب با سرمایه ۲۵/۰۰۰/۰۰۰، ۳۰/۰۰۰/۰۰۰، ۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال شرکای یک شرکت تضامنی بوده و به نسبت ۳ و ۲ و ۵ در سود و زیان سهیم هستند در طی سال مبلغ ۶/۰۰۰/۰۰۰ ریال حق الزحمه به فخری طبق قانون تعلق گرفته و طبق شرکت نامه سالانه ۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال پاداش به غلامی تعلق می گیرد. شرکاء توافق کردند ۱۰٪ به عنوان سود تضمین شده سرمایه منظور شود ولی در شرکت نامه قید نشده است اگر این شرکت در طی سال مالی ۸۰ مبلغ ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال زیان داشته باشد؛ مطلوب است: انجام عملیات حسابداری تقسیم سود و زیان.

حل:

با توجه به این که مبلغ پرداخت شده بابت حق الزحمه به فخری در قالب قانون کار بوده و به عنوان هزینه حقوق در هزینه های عملیاتی شرکت منظور شده است و از این بابت در مرحله تقسیم سود و زیان ثبتی انجام نمی گیرد و با استناد به این که اگر نرخ سود تضمین شده سرمایه در شرکت نامه قید نشده باشد در صورت وجود زیان نباید در حسابها منظور شود (در صورت وجود سود باید منظور شود). هم چنین در صورت زیان نباید پاداشی به شرکا تعلق بگیرد.

دفتر روزنامه

تاریخ	شرح	عطف	بدهکار	بستانکار
	حساب تقسیم سود و زیان		۴/۵۰۰/۰۰۰	
	حساب خلاصه سود و زیان			۲/۵۰۰/۰۰۰
	جاری فخری		۱/۳۵۰/۰۰۰	
	جاری غلامی		۹۰۰/۰۰۰	
	جاری نوری		۲/۲۵۰/۰۰۰	
	حساب تقسیم سود و زیان			۴/۵۰۰/۰۰۰